Rozkład Szczegółowy Materiału Naukowego

dla publicznych szkół powszechnych I stopnia

klasa III — kurs A

Rozłożony na tygodnie i opracowany według programu Min. W. R. i O. P. z uwzględnieniem zasad nowej pisowni

NAKŁADEM DRUKARNI PAŃSTWOWEJ W POZNANIU, ULICA SKŁADOWA 3

L. skł 508-SP

Rozkład Szczegółowy Materiału Naukowego

dla publicznych szkół powszechnych I stopnia

klasa III — kurs A

Rozłożony na tygodnie i opracowany według programu Min. W. R. i O. P. z uwzględnieniem zasad nowej pisowni

NAKŁADEM DRUKARNI PAŃSTWOWEJ W POZNANIU, ULICA SKŁADOWA 3

L. skł. 508-SP

Tyg.	Język polski	Geografia łącznie z nauką o przyrodzie	Arytmetyka	Geometria
I.	Czytanki: Bajka o chomikach (9). Jesienny siew (6). Pisownia: *ó* wymieniające się z *o*. Gramatyka: praktyczne rozróżnianie zdań pytających. Przepisywanie tekstów z *ó*.	Zaznajomienie z jedną rośliną zielną ozdobną, rosnącą w pobliżu szkoły (petunia, malwa). Odróżnianie części tej rośliny: korzeń, łodyga, liść, kwiat, owoc.	Powtórzenie i utrwalenie dodawania w zakresie do 100. Zadania praktyczne: Obliczanie plonów rolnika.	
II.	Czytanki: Na manewrach (11). Wiersz: Wiejska muzyka (3). Pisownia: *ó* wymienne i niewymienne. Gramatyka: zdania pytające i rozkazujące. Pisanie z pamięci.	Znaczenie poszczególnych części poznanej rośliny w związku z praktycznymi wskazówkami, dotyczącymi pielęgnowania. Znaczenie roślin ozdobnych.	Powtórzenie i utrwalenie odejmowania w zakresie do 100. Zadania praktyczne: Dochody i wydatki rolnika.	
III.	Czytanki: Wyorany pocisk (15). Ćwiczenia słownikowe w związku z czytanką. Pisownia: *ó* wymienne i niewymienne. Gramatyka: zdania rozkazujące i oznajmujące. Pisanie ze słuchu (materiał ortograficzny).	Rozróżnianie kilku innych roślin, rosnących w pobliżu szkoły; ćwiczenia w rozróżnianiu poznanych części roślin. Obserwacje naturalne.	Powtórzenie i utrwalenie dodawania i odejmowania w zakresie do 100. Przykłady i zadania.	

Rysunek	Zajęcia praktyczne	Śpiew	Ćwiczenia cielesne	Uwagi
Rysunek z wyobraźni: Wspomnienia z wakacji.	Pogadanka z zakresu kultury życia codziennego: praktyczne ćwiczenia w umiejętności czyszczenia obuwia i odzieży.	Powtórzenie piosenek, poznanych w ubiegłych latach. „Ojcze z niebios" St. Moniuszki. Hymn Państwowy. Rozpoznawanie słuchowe trójmiaru.	Wzorzec I. Z samych zabaw i gier. Ze śpiewem: Kot i myszka. Orientacyjno-porządkowa: Uważny wartownik. Bieżne: Kruki i króliki. Sadzenie ziemniaków. Rzutna: Obijany w kole. Skoczna: Szczur.	Arytmetyka: W kursie A położyć nacisk na rachunek pamięciowy.
Rysunek z pokazu: Roślina ozdobna.	Przybory do zabaw i gier: chorągiewki, tarcze, pałeczki.			
Rysunek z pokazu: Zeszyt (zdobienie).	Przybory do zabaw i gier: szycie piłeczek z kawałków materiału.			

Tyg.	Język polski	Geografia łącznie z nauką o przyrodzie	Arytmetyka	Geometria
IV.	Czytanki: W skrzyni babki Petroneli (19). Pisownia: *ó* wymienne i niewymienne. Gramatyka: rozróżnianie zdań pytających, rozkazujących i oznajmujących. Przepisywanie — materiał ortograficzny.	Stwierdzenie powstawania owocu z kwiatu na niektórych z tych roślin.	Powtórzenie i utrwalenie mnożenia w zakresie tabelki mnożenia. Przykłady i zadania praktyczne.	
V.	Czytanki: Młocka (17). Wiersz: W październiku (18). Próba opisu: Jesień. Pisownia: *ówka* Gramatyka: jak poprzednio. Pisanie z pamięci.	Rozpoznawanie części jadalnych warzyw, uprawianych w danej okolicy. Zapasy gromadzone przez warzywa dwuletnie. Lekcja w terenie.	Powtórzenie i utrwalenie dzielenia w zakresie tabeli mnożenia. Przykłady i zadania.	
VI.	Czytanki: Makówkowe ludki (22—23). Układanie zdań przez dzieci. Pisownia: *ówka*. Gramatyka: podział zdania na podmiot i orzeczenie. Pisanie ze słuchu.	Znaczenie odżywcze warzyw. Wskazówki higieniczne przy spożywaniu warzyw.	Powtórzenie i utrwalenie mnożenia i dzielenia w zakresie tabeli mnożenia. Zadania praktyczne: Obliczanie kosztów zasiewu i plonów jesiennych.	

Rysunek	Zajęcia praktyczne	Śpiew	Ćwiczenia cielesne	Uwagi
Ilustracja pogadanki o siewie.	Jak poprzednio.	Jak na stronie 3.	W z o r z e c II. Ćwiczenia wstępne. Zbiórka w dwurzędzie, marsz zwykły, marsz z oklaskiem, ustawienie dowolne. Ćwiczenia właściwe. Rozkrok i skłony tułowia z pogłębieniem licząc do 3. Siad skrzyżny, skręty szyi w lewo i w prawo z taktowaniem. Siad skrzyżny, skłony tułowia w bok z taktowaniem. W siadzie, klęku i w postawie stojącej skręty tułowia w lewo i w prawo. „Kruki i króliki". Klęk podparty i podnoszenie ramion w górę na przemian. Rozkroki z podskokami, ręce na karku. Marsz ze skłonem w bok. Ćwiczenia końcowe. W dowolnym rozkroku rozluźnianie mięśni. Zabawa: Baran.	Geografia łącznie z nauką o przyrodzie. W kursie A program przewiduje hodowlę gąsienic bielinka kapustnika.
Rysunek na podstawie obserwacji: Warzywa.	Szycie torebki na książki.	Dwie pieśni regionalne z okolicy mojej szkoły z rozpoznaniem ich taktów.		
Ilustracja wycieczki do lasu.	Szycie torebki na książki.			

Tyg.	Język polski	Geografia łącznie z nauką o przyrodzie	Arytmetyka	Geometria
VII.	Czytanki: Urlop. Walka (29—30). Ćwiczenia słownikowe. Pisownia: *ów—ówka.* Gramatyka: podmiot i orzeczenie w zdaniu pojedynczym. Przepisywanie tekstów.	Dokładniejsze opracowanie jednego gatunku zboża na przykładzie rośliny dojrzałej.	Wprowadzenie i opracowanie dzielenia z resztą. Zadania i przykłady praktyczne.	
VIII.	Czytanki: Na drodze (37). Pisownia: Końcówki *ów.* Gramatyka: podmiot i orzeczenie. Pisanie ze słuchu. Nauka pisania.	Rozróżnianie zbóż krajowych po ziarnie i kłosach. Znaczenie zbóż dla człowieka.	Łączenie działań w jednym zapisie; użycie nawiasów. Zadania praktyczne.	
IX.	Czytanki: Zdrowaś Maria (34). Układanie opisu w związku z tematem: Zaduszki. Pisownia: *ówna.* Gramatyka: podmiot i orzeczenie. Pisanie z pamięci.	Chata. Ustalenie położenia danej chaty w stosunku do stron świata. Podstawa ustalenia — obserwacje wschodu i zachodu słońca. Przy sposobności obserwacje stanowiska słońca w różnych porach dnia.	Opracowanie numeracji słownej w zakresie do 1000.	Linia prosta (wprowadzenie przy pomocy zgiętej kartki papieru).

Rysunek	Zajęcia praktyczne	Śpiew	Ćwiczenia cielesne	Uwagi
Rysunek z pamięci: Narzędzia rolnika.	Jak poprzednio.	Pieśni jesienne, znane z ubiegłych lat. „Nasz kraj" (Hławiczka).	Wzorzec III. Ćwiczenia wstępne. Zbiórka w dwuszeregu, odliczanie do dwóch, kolumna czwórkowa, marsz ze śpiewem, marsz wspięty. Ćwiczenia właściwe. Bieg rzędów z dotknięciem dłonią oznaczonego miejsca i powrót do postawy zapowiedzianej. W rzędach wyścig piłek lub kijków nad głową. Siad płaski i wymachy rąk ukosem w górę. Leżenie przodem, wznosy tułowia i rąk i naśladowanie głosem warkotu motoru (samolot). W postawie stojącej karły i olbrzymy. „Sadzenie ziemniaków". Ćwiczenia końcowe. W rozkroku lewe ramię w bok, prawe — w przód, na przemian. Rozluźnianie mięśni. Marsz z oklaskiem.	Geografia łącznie z nauką o przyrodzie. Dzieci obserwują stanowisko słońca w różnych porach dnia i roku; pierwszy rocznik dokonuje stałych obserwacyj pogody, przy czym obserwacje te notuje w kalendarzu obrazkowym.
Ilustracja czytanki.	Roboty z grubego papieru. Teczki na rysunki.			
Rysunek z pamięci: Koń.	Teczki na rysunki.			

Tyg.	Język polski	Geografia łącznie z nauką o przyrodzie	Arytmetyka	Geometria
X.	Czytanki: Szklarz (39). Odpust (44). Pisownia: *rz* wymienne. Gramatyka: praktyczne rozróżnianie rzeczownika. Przepisywanie tekstów (materiał ortograficzny).	Materiał budulcowy na chaty. Środki zabezpieczające przed pożarem.	Opracowanie numeracji słownej i piśmiennej w zakresie do 1000.	Wyszukiwanie linii prostych w otoczeniu.
XI.	Pogadanka o Dniu 11 listopada. Czytanki: Wspólnymi siłami (45). Święto Niepodległości (48). Ćwiczenia słownikowe. Układanie zdań przez dzieci.	Znaczenie drzew przy zabudowaniach, jako środka utrudniającego szerzenie się pożarów. Rozróżnianie kilku drzew w najbliższej okolicy. Lekcja w terenie.	Dodawanie pamięciowe w zakresie do 1000. Przykłady: 170 + 450; 720 + 130.	Odcinki. Kreślenie odcinków.
XII.	Czytanki: Jak Jasiek z tatą woził cegły (43). Układanie opisu przez dzieci w związku z tematem: Chata. Pisownia: *rz* wymienne. Gramatyka: rzeczownik — liczba i przypadek.	Czystość i porządek w chacie. Znaczenie okien jako środków dostępu światła i powietrza. Przewietrzanie mieszkań.	Dodawanie pamięciowe w zakresie do 1000. Przykłady: 345 + 167; 258 + 362.	Kreślenie odcinków.

Rysunek	Zajęcia praktyczne	Śpiew	Ćwiczenia cielesne	Uwagi
Dowolna kompozycja afiszu na temat: Dzień Oszczędności.	Wycieczka na cmentarz; porządkowanie i przystrajanie grobów.	Jak na str. 9.	W z o r z e c III. (jak na str. 7).	
Ilustracja tematu: Dzień 11 listopada.	Roboty ze słomy: Warkocze do uszczelniania drzwi i okien.			
Ilustracja: Na jarmarku.	Warkocze do uszczelniania okien i drzwi.	„Raduje się serce". Rozpoznawanie dwumiaru.		

Tyg.	Język polski	Geografia łącznie z nauką o przyrodzie	Arytmetyka	Geometria
XIII.	Czytanki: List z wojska (55). Układanie listu do rodziny. Pisownia: *rz* wymienne. Gramatyka: liczby i przypadki rzeczownika. Pisanie ze słuchu.	Przeznaczenie i rozmieszczenie budynków w zagrodzie. Utrzymanie czystości w zagrodzie.	Odejmowanie pamięciowe w zakresie do 1000.	Mierzenie i odmierzanie odcinków w m i cm.
XIV.	Czytanki: Na jarmarku (53). Pisownia: *rz*. Gramatyka: liczba i przypadki rzeczownika. Ćwiczenia słownikowe w związku z czytanką. Przepisywanie tekstów.	Znaczenie studni dla zagrody. Higiena studni i wody studziennej.	Odejmowanie pamięciowe w zakresie do 1000 (obie liczby mają razem co najwyżej cztery cyfry wartościowe).	Mierzenie i odmierzanie odcinków w mm i cm.
XV.	Czytanki: U dentystki (58). Wiersz: Rzeka (59). Pisownia: *rz*. Gramatyka: praktyczne rozróżnianie przymiotnika. Pisanie z pamięci.	Najbliższe miasto w danej okolicy. Różnice w zabudowaniu wsi i miasta. Zajęcia ludności we wsi a w mieście. Pożądana wycieczka do najbliższego miasta.	Piśmienny sposób odejmowania.	Jak wyżej.

Rysunek	Zajęcia praktyczne	Śpiew	Ćwiczenia cielesne	Uwagi
Rysunek z przypomnienia: Nasza chata.	Roboty z tektury: Szopka.	„Raduje się serce". Rozpoznawanie dwumiaru.	Wzorzec IV. Ćwiczenia wstępne. Zbiórka w dwuszeregu, odliczanie, kolumna czwórkowa, marsz zwykły, marsz z zaznaczeniem kroku. Ćwiczenia właściwe. Kolumna ćwiczebna (szachownica). W rozkroku ramiona w przód, 4 wymachy w krzyż i 4 w tył. Klęk siadny i skłony tułowia w przód z ramionami w przód (japoński ukłon). Siad płaski, ramiona w przód z dotknięciem stóp (scyzoryk). Leżenie tyłem, ręce na karku, wznosy nóg i rozkroki. „Uważny wartownik". Ćwiczenia końcowe. Zabawa ze śpiewem: Kot i mysz.	
Rysunek z przypomnienia: Nasza studnia.	Szopka.			
Ilustracja czytanki: W miasteczku.	Jak poprzednio.			

Tyg.	Język polski	Geografia łącznie z nauką o przyrodzie	Arytmetyka	Geometria
XVI.	Czytanki: W grudniu (62). Układanie zdań przez dzieci. Pisownia: Spółgłoski dźwięczne i bezdźwięczne na końcu wyrazów. Gramatyka: rodzaj i liczba przymiotnika.	Stanowisko sołtysa. Znaczenie posterunku policji (o ile jest we wsi).	Praktyczne obliczenia kalendarzowe. Rachunek pamięciowy.	Mierzenie i odmierzanie odcinków w m, cm i mm.
XVII.	Czytanki: Na sanki (64). Wiersz: Kolędnicy (68). Układanie opisu w związku z tematem: Boże Narodzenie. Pisownia: spółgłoski dźwięczne i bezdźwięczne. Gramatyka: przymiotnik.	Porównanie dróg wiejskich i ulic miejskich. Dzieci mogą robić odpowiednie szkice.	Dodawanie i odejmowanie pamięciowe i piśmienne w zakresie do 1000. Zadania praktyczne: Obliczanie wydatków na zakupy świąteczne.	
XVIII.	Czytanki: Co dzieci widziały w stolicy (72—80). Wiersz: Do Warszawy (71). Ćwiczenia słownikowe. Pisanie ze słuchu. Pisanie z pamięci.	Kilka obrazków z życia wielkich miast: Warszawa, Kraków, Wilno, Lublin, Poznań. Obrazek charakterystyczny z życia wielkiego miasta, znajdującego się w najbliższej okolicy.	Jak poprzednio.	

Rysunek	Zajęcia praktyczne	Śpiew	Ćwiczenia cielesne	Uwagi
Rysunek z pamięci: Policjant na posterunku w mieście.	Roboty z tektury: Figurki do szopki; ozdoby choinkowe; pajacyki z wydmuszek, gwiazdki.	Kolędy: „Bóg się rodzi", „Lulajże Jezuniu", „Przy onej dolinie", oraz powtórzenie wszystkich znanych dzieciom kolęd.	Wzorzec V. Ćwiczenia i zabawy jak w poprzednich. W warunkach sprzyjających zabawy i gry na śniegu. Dzieci lepią bałwana i bombardują go śnieżkami Dzieci wożą się saneczkami na terenie równym oraz zjeżdżają z niewielkich pochyłości. Jazda na łyżwach. Silniejsze dzieci mogą próbować jazdy na nartach.	Zajęcia praktyczne: W zakresie kultury życia codziennego dzieci w kursie A powinny sobie przyswoić umiejętność samodzielnego wykonywania najważniejszych czynności w związku z higieną osobistą i utrzymywanie w odpowiednim stanie odzieży, umiejętność opatrzenia skaleczonego palca i właściwego zachowania się przy krwotoku z nosa.
Rysunek szopki, zrobionej na zajęciach praktycznych.	Jak poprzednio: Łańcuchy z kolorowego papieru, lichtarzyki z kasztanów.			
Ilustracja: Przy choince.	Roboty z drzewa: Saneczki.			

Tyg.	Język polski	Geografia łącznie z nauką o przyrodzie	Arytmetyka	Geometria
XIX.	Czytanki: Na służbie (83). Wiersz: Posterunkowy (57). Pisownia: spółgłoski dźwięczne i bezdźwięczne w środku wyrazów. Gramatyka: liczebnik. Pisanie z pamięci.	Krajobraz najbliższej okolicy, nierówności terenu, wzgórza, rozróżnianie części wzgórza: podnóże, zbocza (łagodne, strome), wierzchołek. Ćwiczenia w terenie.	Mnożenie pamięciowe pełnych dziesiątek przez liczby z zakresu pierwszej dziesiątki. Np. 5×70; 7×80.	Mierzenie odcinków. Przykłady z otoczenia.
XX.	Pogadanka o Imieninach Pana Prezydenta. Wiersz według wyboru. Układanie zdań przez dzieci. Pisownia: spółgłoski dźwięczne i bezdźwięczne. Gramatyka: liczebnik.	Nasze góry. Nad Morskim Okiem, dzień z juhasami na hali, powódź w górach. Pożądane ilustracje.	Mnożenie pamięciowe pełnych dziesiątek przez liczby z zakresu pierwszej dziesiątki (dziesiątkowa tabela mnożenia).	Wprowadzenie pojęcia kąta prostego (przy pomocy dwukrotnie zgiętej kartki papieru).
XXI.	Czytanki: Najmilszy gazda w Wiśle (115). Wiersz: Pozdrowienie (107). Pisownia: wyrazy z literą *h*. Pisanie ze słuchu (materiał ortograficzny). Przepisywanie tekstów.	Pobliski staw lub jezioro; rozróżnianie brzegów, wysp, półwyspów, zatok. Wycieczka nad staw lub jezioro. Ćwiczenia w terenie.	Mnożenie dowolnej liczby dwucyfrowej przez liczbę z zakresu pierwszej dziesiątki. Np. 65×4; 58×6.	Kąt prosty: Wyszukiwanie kątów prostych w otoczeniu.

Rysunek	Zajęcia praktyczne	Śpiew	Ćwiczenia cielesne	Uwagi
Ilustracja: Co widziałem w mieście.	Saneczki.	Pieśń: „Prezydent niech żyje". Śpiewnik J. Pawłowskiego. „Blada zima" (Hławiczka).	Wzorzec VI. Ćwiczenia, zabawy i gry jak w poprzednich. Wzorzec można urozmaicić przez wstawienie nowych ćwiczeń i zabaw. W warunkach sprzyjających zabawy i gry na śniegu.	
Rysunek na podstawie obserwacji: Saneczki.	Saneczki. Dekorowanie klasy z racji Imienin Pana Prezydenta.			
Rysunek z wyobraźni: Góral.	Przyszywanie wieszaków do okryć.			

Tyg.	Język polski	Geografia łącznie z nauką o przyrodzie	Arytmetyka	Geometria
XXII.	Czytanki: Pod Gdańskiem (133). Powrót (134). Ćwiczenia słownikowe. Pisownia: wyrazy z *h*. Gramatyka: rozróżnianie czasownika.	Nad polskim morzem. Połów ryb, latarnia morska, przechadzka po porcie w Gdyni. Pożądane ilustracje.	Mnożenie dowolnej liczby dwucyfrowej przez liczbę z zakresu pierwszej dziesiątki. Zadania praktyczne.	Kąt prosty: wyszukiwanie kątów prostych w otoczeniu.
XXIII.	Czytanki: Orle gniazdo (95). O Popielu i myszach (93). Wypowiadanie się dzieci (bajki, legendy). Pisownia: przenoszenie wyrazów. Gramatyka: czasy czasownika. Pisanie z pamięci.	Przegląd na uproszczonej mapie szkolnej najważniejszych rzek, miast i linii granicznej Polski (bez podziału na województwa).	Mnożenie pełnych dziesiątek przez pełne dziesiątki i setek przez liczby z zakresu pierwszej dziesiątki (tylko łatwe przykłady). Np. $40 \cdot 30$; $4 \cdot 200$; $3 \cdot 150$.	
XXIV.	Czytanki: Piastowa zagroda (98). Krakus (108). Baśń o Wandzie (111). Ćwiczenia słownikowe. Przepisywanie tekstów.	Ssaki domowe. Dokładniejsze opracowanie tematu: koń, krowa, pies. Sposób ich życia i związane z tym szczegóły budowy zewnętrznej.	Piśmienny sposób mnożenia w przypadku, kiedy mnożnik jest jednocyfrowy. Przykłady i zadania praktyczne.	Proste prostopadłe: wyszukiwanie w otoczeniu.

Rysunek	Zajęcia praktyczne	Śpiew	Ćwiczenia cielesne	Uwagi
Ilustracja: Zapusty.	Przyszywanie guzików.	Pieśni legionowe. Rozpoznawanie dwu-, trój- i czteromiaru.	Wzorzec VII. Jak VI i V.	
Ilustracja: Latarnia morska.	Obrębianie chusteczki do nosa.			
Rysunek z pamięci: Pies i buda psia.	Jak poprzednio.			

Tyg.	Język polski	Geografia łącznie z nauką o przyrodzie	Arytmetyka	Geometria
XXV.	Czytanki: Bohaterzy (117). Żołnierz w sukmanie (195). Pisownia: przenoszenie wyrazów. Gramatyka: czasy czasownika. Pisanie ze słuchu.	Wymagania tych zwierząt pod względem pożywienia i pomieszczenia. (Nawiązać do tematu: czystość w zagrodzie). Młode tych ssaków i opieka rodzicielska.	Piśmienny sposób mnożenia w przypadkach, kiedy mnożnik jest dwucyfrowy.	Prosta prostopadła: wyszukiwanie w otoczeniu.
XXVI.	Czytanki: List ze Lwowa. Układanie listu do kolegi. Pisownia: użycie kropki. Gramatyka: czasy i liczby czasownika.	Pożytek, jaki przynoszą człowiekowi omawiane zwierzęta domowe. Stosunek człowieka do tych zwierząt.	Jak poprzednio.	Proste równoległe: wyszukiwanie w otoczeniu.
XXVII.	Pogadanka o Imieninach Marszałka J. Piłsudskiego. Wiersz: Belweder (80). Układanie zdań przez dzieci. Przepisywanie tekstów.	Ptaki domowe. Dokładniejsze opracowanie: kura, kaczka lub gęś; z dzikich — kuropatwa, jastrząb lub inne, pospolite w danej okolicy.	Opracowanie pamięciowe dzielenia liczb z zakresu pierwszej setki przez liczbę jednocyfrową.	Proste równoległe: kreślenie.

Rysunek	Zajęcia praktyczne	Śpiew	Ćwiczenia cielesne	Uwagi
Ilustracja czytanki: Wędrowny grajek.	Szycie wycieraczek z warkoczy słomianych.	Pieśni legionowe. Rozpoznawanie dwu-, trój- i czteromiaru.	Wzorzec VII. Jak IV i V.	
Rysunek z pokazu: Narzędzia kamieniarza.	Szycie wycieraczek.			
Ilustracja: Żołnierze maszerują.	Szycie wycieraczek.	Pieśni wielkanocne: „Otrzyjcie już łzy".		

Tyg.	Język polski	Geografia łącznie z nauką o przyrodzie	Arytmetyka	Geometria
XXVIII.	Czytanki: Wiosna idzie (146). Ćwiczenia słownikowe. Pisownia: użycie kropki. Gramatyka: czasownik. Pisanie z pamięci.	Sposób życia wymienionych ptaków i związane z tym szczegóły budowy zewnętrznej. Obserwacje naturalne.	Dzielenie pamięciowe liczb z zakresu pierwszej setki przez liczbę jednocyfrową: Np. 60 : 5; 96 : 6.	Prostokąt jako układ linii prostopadłych i równoległych.
XXIX.	Czytanki: Gospodarstwo Michałowej (149). Układanie opowiadania przez dzieci w związku z tematem: Wielkanoc. Przepisywanie tekstów. Wiersz: Święcone (151).	Wysiadywanie jaj przez ptaki domowe i opieka rodzicielska. Stosunek dzieci do gniazd ptasich i piskląt.	Dzielenie liczb z zakresu pierwszej setki przez liczbę dwucyfrową. Np. 60 : 12; 72 : 18.	Prostokąt — przykłady z otoczenia (podłoga, tablica, obrazy itp.).
XXX.	Czytanki: Jak sikory przetrzymały zimę (60). Pisownia: użycie pytajnika. Gramatyka: czasownik. Pisanie ze słuchu.	Znaczenie chowu ptactwa domowego ze względu na pożytek, jaki przynosi.	Dzielenie pamięciowe w zakresie dziesiątkowej tabeli mnożenia. Np. 120 : 3; 180 : 6.	Kreślenie prostokąta na papierze kratkowanym.

Rysunek	Zajęcia praktyczne	Śpiew	Ćwiczenia cielesne	Uwagi
Ilustracja: Święcone.	Roboty z cienkiej tektury: Baranek wielkanocny.	„Pieśń oracza" (Hławiczka).	Wzorzec VIII. Ćwiczenia wstępne. Zbiórka w dwuszeregu, kolumna czwórkowa, marsz z podskokiem po trzecim kroku, marsz zwykły, kolumna ćwiczebna. Ćwiczenia właściwe. Wypady w przód i w bok z ramionami w przód i w bok. W rozkroku skłony tułowia z pogłębianiem. Zmarznięty szczupak (ćwiczący w postawie wyprężonej padają w tył, współćwiczący odpychają ich dłońmi do postawy pierwotnej). Zabawa skoczna: Szczur. Ćwiczenia końcowe. Zabawa ze śpiewem: Kot i mysz. Marsz krokiem dowolnym.	
Rysunek z przypomnienia: Ptaki domowe.	Praca według własnego pomysłu dzieci.			
Rysunek z przypomnienia: Bocianie gniazdo.	Gwizdki topolowe.			

Tyg.	Język polski	Geografia łącznie z nauką o przyrodzie	Arytmetyka	Geometria
XXXI.	Czytanki: Marsz, marsz Dąbrowski (100). Wypowiadanie się dzieci. Pisownia: użycie wykrzyknika. Gramatyka: czasownik. Pisanie z pamięci.	Kwitnienie drzew owocowych. Najważniejsze części kwiatu. Obserwacja kwitnienia i ćwiczenia w terenie.	Dzielenie pamięciowe w szerszym zakresie na łatwych przykładach: Np. 1000 : 5; 720 : 8.	Kwadrat jako specjalny przypadek prostokąta. Przykłady z otoczenia.
XXXII.	Pogadanka o Dniu 3 maja. Wiersz według wyboru. Ćwiczenia słownikowe w związku z tematem. Pisownia: użycie przecinka w najprostszych przypadkach. Gramatyka: powtórzenie o częściach mowy odmiennych.	Sposób zapylania przez pszczoły. Omówienie tematu: pszczoła. Obserwacja zapylania.	Piśmienny sposób dzielenia w przypadku, gdy dzielnik jest jednocyfrowy.	Kreślenie kwadratów na papierze kratkowanym.
XXXIII.	Pogadanka na temat: Rocznica śmierci Marszałka J. Piłsudskiego. Wiersz: Marszałek w niebie (82). Wypowiadanie się dzieci w związku z tematem. Przepisywanie tekstów.	Praca pszczoły w ulu i poza ulem. Szczegóły budowy zewnętrznej w związku z wykonywanymi przez pszczołę pracami. Ćwiczenia w terenie.	Piśmienny sposób dzielenia w przypadku, gdy dzielnik jest jednocyfrowy.	Obliczanie obwodu prostokąta i kwadratu.

Rysunek	Zajęcia praktyczne	Śpiew	Ćwiczenia cielesne	Uwagi
Ilustracja: Sad kwitnie.	Gwizdki topolowe.	„Chwalcie łąki umajone". Mazurek 3-go Maja.	Wzorzec IX. (Lekcja z samych zabaw i gier). Ze śpiewem: Marsz dzieci. Bieżne: Czarny lud. Natarcie. Skoczna: Chód kruka. Rzutna: Ogrodnik. Orientacyjno-porządkowa: Zbiórka kolorami.	
Rysunek z pamięci: Broń żołnierska.	Łódeczki z kory.			
Rysunek na podstawie obserwacji: Ul.	Łódeczki z kory.			

Tyg.	Język polski	Geografia łącznie z nauką o przyrodzie	Arytmetyka	Geometria
XXXIV.	Czytanki: Wzdęte krowy (157). Wiersz: Zaślubiny gruszy z majem (153). Pisownia: użycie przecinka. Gramatyka: powtórzenie o częściach mowy. Pisanie ze słuchu.	Bielinek kapustnik. Sposób życia dorosłego owada. Obserwacja nad wyhodowanym okazem.	Piśmienny sposób dzielenia w przypadku, kiedy dzielnik jest dwucyfrowy i trzycyfrowy.	Obliczanie obwodu kwadratu i prostokąta.
XXXV.	Pogadanka na temat: Dzień Matki. Wypowiadanie się dzieci. Układanie opisu w związku z tematem. Wiersz według wyboru.	Bielinek kapustnik. Zapylanie kwiatów i związane z tym szczegóły budowy zewnętrznej.	Działania na wyrażeniach dwumianowanych ze złotymi i groszami. Zliczanie pieniędzy i wydawanie reszty.	Obliczanie obwodu poznanych figur geometrycznych.
XXXVI.	Czytanki: Mrowisko (159). Ćwiczenia słownikowe. Pisownia: użycie przecinka. Gramatyka: powtórzenie o zdaniu. Pisanie z pamięci.	Gąsienica bielinka, jej niszczycielska działalność. Oglądanie żywego okazu.	Obliczanie należności za towar, obliczanie ceny towaru i ilości towaru.	Powtórzenie wiadomości z geometrii.

Rysunek	Zajęcia praktyczne	Śpiew	Ćwiczenia cielesne	Uwagi
Rysunek dowolny.	Koszyczki na obierzyny. Materiał: słoma, sitowie lub rogożyna.	Jak na str. 23.	W z o r z e c IX.	
Kompozycja dowolna laurki na Dzień Matki.	Koszyczki na obierzyny.	Pieśń dożynkowa: „Plon, niesiemy plon". „Maciuś" Z. Noskowskiego. Powtórzenie pieśni z całego roku.	W z o r z e c X. (Lekcja z samych zabaw i gier). Bieżne: Murarz. Kruki i króliki. Rzutna: Wybijany w kole. Orientacyjno-porządkowa: Powódź. Skoczna: Skoki po kamykach. Ze śpiewem: Baran.	
Rysunek z pamięci: Motyle.	Jak poprzednio.			

Tyg.	Język polski	Geografia łącznie z nauką o przyrodzie	Arytmetyka	Geometria
XXXVII.	Czytanki: Przygoda Podziomka (162). Układanie zdań przez dzieci. Pisownia: powtórzenie. Gramatyka: powtórzenie. Przepisywanie tekstów (materiał ortograficzny).	Jak poprzednio i obserwacje stanowiska słońca jako ćwiczenia w terenie.	Mierzenie długości i odmierzanie żądanej długości w metrach i centymetrach i odpowiednie wyrażenia dwumianowane.	Powtórzenie.
XXXVIII.	Pogadanka na temat: Przed wakacjami. Wypowiadanie się dzieci. Pisownia i gramatyka — powtórzenie. Recytacje poznanych wierszy.	Powtórzenie.	Próby oceny długości „na oko"; mierzenie krokami. Mierzenie pojemności przy użyciu litra. Ważenie i odważanie w kilogramach i dekagramach. Numeracja słowna i piśmienna w zakresie liczb do 10.000.	Jak poprzednio.

Objaśnienia niektórych gier i zabaw podanych we wzorcach.

Uważny wartownik.

1. Spośród dzieci wybiera się jedno przez losowanie na „żołnierza", który staje na „czatach". Naprzeciw niego w odległości 15—25 kroków w luźnej gromadce ustawia się „nieprzyjaciel". Żołnierz wykonywa co chwilę w tył zwrot. Nieprzyjaciel skrada się do żołnierza w chwili, gdy ten zwrócony do niego tyłem, a staje nieruchomo w postawie zasadniczej, gdy ten na niego patrzy. Gdy żołnierz zauważy, że któryś z nieprzyjaciół się porusza, cofa go na miejsce, skąd rozpoczęto podchodzenie. Ten z nieprzyjaciół, który niepostrzeżony dopadnie żołnierza i dotknie go ręką, przy powtórzeniu zabawy staje na czatach.

Sadzenie ziemniaków.

2. Grających ustawia się w 2—4 rzędach przed linią startu, w odstępie 2—3 kroków jeden rząd od drugiego. Przed czołem każdego rzędu na linii startu układa się 3—4 piłki itp. jako „ziemniaki". Od linii startu co 2—5 kroków wyznacza się dla każdego rzędu tyle małych kół o średnicy 30 cm, ile posiada on ziemniaków do rozsadzenia. Na sygnał czołowy każdego rzędu „sadzi ziemniaki", przenosząc je kolejno z linii startu do poszczególnych kół, po czym przez dotknięcie ręki uprawnia do biegu następnego, sam zaś stawa na końcu swego rzędu. Dotknięty znosi kolejno wszystkie ziemniaki z powrotem na linię startu itd., aż wszyscy wezmą udział w sadzeniu. Wygrywa rząd, który szybciej ukończy sadzenie i najmniej popełni błędów.

Rysunek	Zajęcia praktyczne	Śpiew	Ćwiczenia cielesne	Uwagi
Temat wg życzenia dzieci.	Praca według pomysłu dzieci.	Jak na str. 25.	Wzorzec X. Jak na str. 25.	
Jak poprzednio.	Porządkowanie i sprzątanie niektórych sprzętów szkolnych.			

Obijany w kole.

3. Bawiący się tworzą koło w odstępie 1 kroku. Przez losowanie wybiera się do środka jednego na „obijanego". Na sygnał stojący na obwodzie koła rzucają piłkami w obijanego, starając się go trafić poniżej pasa. Kto nie trafi lub uderzy piłką powyżej pasa — idzie na obijanego. Skuwającym wolno podawać piłkę między sobą. Rzucać wolno tylko z obwodu koła. Obijany może stosować zwody, podskoki itp.

Odmiana.

Do środka koła można wybrać większą ilość grających. Stojący na obwodzie koła zbijają ich piłką, każdy zbity wychodzi z koła, staje na obwodzie i bierze udział w grze, jednak bez prawa zbijania (może tylko chwytać i podawać piłkę). Gdy wszyscy zostają zbici — następuje zamiana ról.

Natarcie.

4. Grających dzieli się na dwie partie i obie ustawia w pozycji startowej niskiej w szeregach na wprost siebie poza nakreślonymi liniami, odległymi o 15—30 kroków jedna od drugiej. Na sygnał zrywają się szeregi i wymijając się prawą stroną, dążą na miejsce swych przeciwników. Wygrywa partia, która pierwsza bieg wykona i ustawi się w pozycji startowej po stronie przeciwnej.

Odmiana.

Jak wyżej, tylko szeregi rozpoczynają i kończą bieg pozycją „padnij".

Ogrodnik.

5. Dzieci tworzą koło w odstępie 1—3 kroków. W środku koła ustawia się trójnóg jako „drzewko". Jedno z dzieci, wybrane przez losowanie, zostaje „ogrodnikiem" i staje przy drzewku. Na sygnał dzieci rzutami piłki starają się zburzyć drzewko, ogrodnik zaś broni, zasłaniając je sobą. Może on piłkę złapać, a wówczas na jego miejsce idzie to, które ostatnio wykonało rzut. Schwytanie piłki przez ogrodnika liczy się tylko wtedy, gdy drzewko nie zostało przewrócone. Podczas zmiany ogrodnika nie wolno burzyć drzewka.

Kruki i króliki.

6. Grających ustawia się w dwa szeregi plecami do siebie w odległości 2 kroków. Jeden szereg zostaje nazwany „krukami", a drugi — „królikami". Przed krukami i królikami w odległości 8—12 kroków kreśli się 2 równoległe linie, oznaczające mety. Prowadzący na wyrywki wywołuje: „Kruki" lub „Króliki". Wywołany szereg ucieka za metę, drugi zaś goni uciekających i stara się jak najwięcej ich schwytać. Prowadzący każdorazowo oblicza i notuje schwytanych (punkty), po czym szeregi ustawiają się jak poprzednio i gra toczy się dalej. Wygrywa ten szereg, który po równej ilości gonitw zdobył więcej punktów. Inna nazwa tej gry: „Dzień i noc".

Skoki po kamykach.

7. Grających ustawia się w rzędach, w odstępie 2—4 kroków jeden rząd od drugiego. Przed rzędami, w ich przedłużeniu kreśli się kilka kółek o średnicy 20—30 cm w odległości 1,5 kroku jedno od drugiego. Na sygnał czołowi z rzędów, przeskakując kolejno z kamyka na kamyk, przedostają się na drugi brzeg strumyka, po czym w ten sam sposób wracają i przez dotknięcie ręki uprawniają do wyścigu następnych, sami zaś stają na końcu swego rzędu. Następni z kolei wykonywają skoki jak pierwsi itd., aż wszyscy wezmą udział w biegu. Wygrywa rząd, który szybciej wykona wyścig.
Uwaga: Młodsze dzieci wracają z drugiego brzegu strumyka lekkim biegiem zamiast skokami.

Murarz.

8. Pole zabawy tworzy prostokąt o wymiarach 10 — 15 × 15 — 25 kroków. Na środku prostokąta kreśli się 2 linie, równoległe do krótszych boków, w odległości 2—3 kroków; powstały w ten sposób korytarz tworzy „mur", na którym wybrany przez losowanie staje jeden jako „murarz". Na sygnał bawiący się przebiegają w granicach oznaczonego pola przez mur na drugą stronę, murarz zaś stara się któregoś z nich złapać przez dotknięcie ręką. Złapani stają wzdłuż muru z prawej i lewej strony, zmniejszając w nim w ten sposób otwór. Ostatni ze schwytanych staje się murarzem i zabawę powtarza się od nowa.

WYJAŚNIENIA:

Do rozkładu niniejszego wiersze i czytanki dobierano z książki St. Dobranieckiego i B. Kubskiego: Na zagonie — czytanki polskie dla kl. III szkół powszechnych I stopnia kurs A. Podręcznik ten jest zatwierdzony przez Min. W. R. i O. P. (Dz. Urz. Nr 7 z dnia 21 sierpnia 1936 r.).

W załączeniu: objaśnienia do gier i zabaw, zarówno uwzględnionych we wzorcach jak i innych, które można prowadzić dla urozmaicenia wzorców. Objaśnienia te podano według książki M. Skierczyńskiego i F. Krawczykowskiego: Zabawy i gry ruchowe.

J. T.

06/72

08/71

08/72

08/72